

Lausunto

09.12.2024

TRAFICOM/649056/03.03.00/2024

Asia: VN/26402/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Lontoon pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Lontoon pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta, jonka tavoitteena on poistaa sääntelyesteitä ja edistää hiilidioksidin rajat ylittävää kuljetusta ja varastointia. Esitys tukee hallitusohjelman tavoitetta edetä kohti hiilineutraaliutta vaikuttavin ja kestävin keinoin sekä edistää päästövähennystavoitteiden saavuttamista. Traficom on osallistunut esityksen valmisteluun asiantuntijatyöllä.

Esityksen tavoitteet ja vaikutukset:

Traficom tukee esitystä, sillä se parantaa kansallisia edellytyksiä osallistua kansainvälisiin hiilidioksidin talteenotto- ja varastointimarkkinoihin. Koska Lontoon pöytäkirjan vuoden 2009 muutosten kansainvälinen voimaantulo ei ole vielä toteutunut, esitys tarjoaa keinon edistää hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista. Samalla se tukee rajat ylittävää yhteistyötä hiilidioksidin hallinnassa ja luo puitteita kansainvälisen sääntelyn ja käytäntöjen kehittämiseksi.

Tämä on tärkeää sekä EU-tason ilmastotavoitteiden toteuttamisen että Suomen kilpailukyvyyn vahvistamisen näkökulmasta.

Hiilidioksidin kuljetus ja turvallisuus:

Hiilidioksidin kuljetus Suomen ulkopuolelle tapahtuisi todennäköisimmin meriteitse, erityisesti suurten hiilidioksidimäärien pitkän matkan kuljetuksessa. Tämä on linjassa arvioiden kanssa, joiden mukaan merkittävä osa maailmanlaajuisesti talteen otetusta hiilidioksidista tullaan todennäköisesti varastoimaan pikemminkin kuin hyödyntämään, johtuen teknologioiden kehitysasteesta ja taloudellisista tekijöistä. Samalla Suomen rooli EU:n ja kansainvälisten logistiikkaverkostojen kehittämisessä on keskeinen, erityisesti käynnissä olevissa järjestelyissä Norjan ja Tanskan kanssa.

Esityksen mukaan hiilidioksidikuljetusten ympäristövaikutukset vastaavat rahtiliikenteen yleisiä ympäristövaikutuksia, ja ne riippuvat kuljetusten määrästä sekä käytettävästä kalustosta. Traficom korostaa, että kuljetusmuodosta riippumatta turvalliset ja ympäristöystävälliset hiilidioksidikuljetukset ovat olennainen osa talteenoton ja varastoinnin arvoketjua. Näiden kuljetusten suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota riskeihin, kuten mahdollisiin hiilidioksidivuotoihin, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kansallinen ja kansainvälinen lainsäädäntö tarjoaa puitteet hiilidioksidin turvalliselle kuljetukselle, mutta ei vielä täysin tue laajamittaista hiilidioksidiekosysteemiä, mikä edellyttää sääntelyn tarkentamista ja kehittämistä.

Traficom haluaa lisäksi lausunnossaan muistuttaa, että hiilidioksidikuljetusten vaatimuksista aluksilla säännellään Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) IGC säännöstöllä (International Code of the Construction and Equipment of Ships Carrying Liquefied Gases in Bulk). Säännöstöllä annetaan kansainvälinen standardi nesteytettyjen kaasujen ja säännöstön 19 luvussa lueteltujen aineiden turvallisesta kuljettamisesta meriteitse. Säännöstöllä säädetään tällaisiin kuljetuksiin osallistuvien alusten suunnittelu- ja rakennevaatimuksista sekä niiden varustuksesta siten, että minimoidaan alukselle, sen miehistölle ja ympäristölle aiheutuvat riskit.

Hiilidioksidin hyödyntäminen ja teknologiset mahdollisuudet:

Hiilidioksidista johdettujen tuotteiden, kuten liikenteessä käytettävien polttoaineiden, markkinat ovat vielä varhaisessa kehitysvaiheessa, mutta niiden tulevaisuuden mahdollisuuksia pidetään lupaavina. Suomella on erityinen asema Euroopassa merkittävänä biogeenisen hiilidioksidin lähteenä, mutta sen varastoinnille soveltuvia geologisia muodostumia ei ole. Tämän vuoksi hiilidioksidin hyödyntämisessä olisi suositeltavaa keskittyä korkean jalostusasteen tuotteisiin ja ratkaisuihin, jotka mahdollistavat pysyvien hiilivarastojen muodostamisen.

Hiilidioksidin jatkojalostus korkealaatuisiksi tuotteiksi, kuten kemikaaleiksi ja polttoaineiksi, edellyttää puhdasta sähköä ja vetyä. Näihin liittyvien tuotantoratkaisujen ja infrastruktuurin kehittäminen on tärkeää, ja ne tulisi yhdistää hiilidioksidin hyötykäyttöhankeiden tukemiseen.

Kansainvälinen yhteistyö ja teknologian sääntely:

Aluksilla tapahtuva hiilidioksidin talteenotto (onboard carbon capture) mahdollistaa myös muiden hiilidioksidivirtojen integroimisen osaksi laajempaa talteenotto-, varastointi- ja hyödyntämisjärjestelmää.

Traficom osallistuu aktiivisesti Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) työskentelyyn, jossa kehitetään sääntelykehystä aluksilla tapahtuvan hiilidioksidin talteenottoteknologian osalta. IMO:n MEPC 81 -istunnossa päätettiin laatia yksityiskohtainen työohjelma aluksilla tapahtuvan hiilidioksidin talteenottoteknologioiden sääntelyn kehittämiseksi, mukaan lukien niiden sisällyttäminen IMO:n elinkaarilaskennan (LCA) ohjeistuksiin. Lisäksi johtavat luokituslaitokset kehittävät ohjeita aluksilla tapahtuvan hiilidioksidin talteenottoteknologioiden turvallisen käyttöönoton varmistamiseksi, mikä täydentää IMO:n pyrkimyksiä.

Lisäksi kuten edellä mainittu, Traficom haluaa lausunnossaan muistuttaa, että hiilidioksidikuljetusten vaatimuksista aluksilla säännellään IMO:n IGC säännöillä.

Yhteenveto:

Traficom pitää esitystä perusteltuna ja katsoo, että se mahdollistaa puitteet hiilidioksidin turvalliselle kuljetukselle ja varastoinnille kansainvälisesti. Esitys tukee sekä kansallisten että kansainvälisten ilmastotavoitteiden saavuttamista, ja edistää rajat ylittävää yhteistyötä hiilidioksidin hallinnassa.

Olemassa olevien ja uusien teknologioiden käyttöönotto ja kehitys ovat keskeisiä osia laajemmassa hiilidioksidin hallinnan kokonaisuudessa. Kansainvälisen yhteistyön kehittämisessä on varmistettava, että ratkaisut ovat kilpailukykyisiä ja kestäviä, tukien tehokkaasti ilmastotavoitteiden toteutumista.

Traficom tukee lain voimaan saattamista mahdollisimman pian. Suomessa vireillä olevat hankkeet hiilidioksidin talteenoton, hyödyntämisen ja varastoinnin osalta hyötyvät selkeistä sääntelypuitteista ja kansainvälistä yhteistyötä tukevista ratkaisuista.

Intovuori Ville-Veikko

Mittler Cea
Liikenne- ja viestintävirasto